

7.5 Simning-rodd-simhopp-vattenpolo

De flesta simtävlingar i Stockholm bedrevs i "Stockholms stads bad- och siminrättning" i Norrström. Kallbadet kallades i folkmun "Köhlers" och låg i närheten av Strömsborg.

Köhlers föll bort direkt då man skulle hitta en plats för OS-tävlingarna då banan bara var 33 1/3 meter lång. För tävlingar över 500 meter krävdes en 100-metersbana.

Man letade efter ett lämpligt ställe att simma i hela Storstockholm. Bland förslagen fanns Saltsjöbaden, viken vid Lindarängen, Mälarstranden ovanför Marieberg och Råsundasjön. Bristfälliga kommunikationer var dock hinder för alla dessa.

Möjligheterna att få en stor publik till tävlingarna avgjorde till Djurgårdsbrunnsvikens fördel. Spåravnarna gick till Djurgårdsbron och därifrån var det bara en kort promenad.

Platsen hade dock en nackdel, den kunde inte användas efter OS då området skulle exploateras. Det fick alltså bli en tillfällig lösning.

Det segrande engelska laget i damernas lag av simning 400 m (214).

Stockholm. Olympiska Spelens Simmarebana,
Tryck: Ljustryck av Svenska Litografiska AB, Stockholm. Foto: Okänd.

JACK HATFIELD. Tryck: Ljustryck. Foto och förlag: Okänt. Jack Hatfield är en av Storbritanniens mest framgångsrika simmare genom tiderna. Vid OS 1912 blev han dock ingen mästare men kom hem med två silver och ett brons.

Start för 100 m. fritt simsätt (104).

Sverige hade med fyra simmare på 100 meter. Den ende som tog sig vidare från första omgången var Robert Andersson, men han blev utslagen i omgång två.

En vattenpolomatch (138).

Det var sex lag i vattenpoloturneringen och Sverige blev tvåa efter segrande Storbritannien, vilket var en fin framgång.

Från simtävlingarna, E. Adlerz.

Tryck: Ljustryck. Foto och förlag: Okänt.

Erik ”Loppan” Adlerz (1892–1975) var en framgångsrik simhoppare med två OS-guld i Stockholm.

Företaget Granbergs hade ensamrätt på fotografering inom arenorna men i simhopp gick det för andra att fotografera från avstånd.

Vandringspris av grevinnan De casa Miranda (78).

Priset gick till segraren i raka trampolin hopp för damer och tilldelades Greta Johansson.

Greta Johansson, segrarinna i damernas raka hopp. (202)

Margareta (Greta) Johansson (1895–1978) blev första kvinna att vinna ett OS-guld för Sverige.

Greta Johansson (1895–1978) blev den stora hoppdrottningen vid OS 1912. Hon vann guld i höga hopp (10 meter) och blev för övrigt Sveriges första kvinnliga olympiska guldmedaljör.

Mot slutet av sitt liv skrev hon i ett brev om hur hon på somrarna 1902–1912 tränade och lärde sig simning och simhopp. Det fick ske genom ”försök och misstag” eftersom de kvinnliga idrottarna inte hade någon tränare till hjälp.

1913 försörjde hon sig som lärare i simning och simhopp och förlorade då sin amatörstatus. Hon slutade därmed sin aktiva karriär.

Hon emigrerade till USA 1913 och gifte sig där med professionella simhopparen och tränaren Ernst Brandsten. Tillsammans var paret en aktiv del av simhoppningens utveckling i USA.

I början på 1900-talet möttes kvinnliga idrottsutövare av stort motstånd. Damer tilläts endast delta i några få enskilda idrottsgrenar vid Olympiska spel sedan 1900: OS 1900 i golf och tennis, OS 1904 i bågskytte, OS 1908 i bågskytte, konstakning och tennis och vid OS 1912 i Stockholm tillkom även simning som tillåten damgren.

Australiens uttriggade åtta (272).

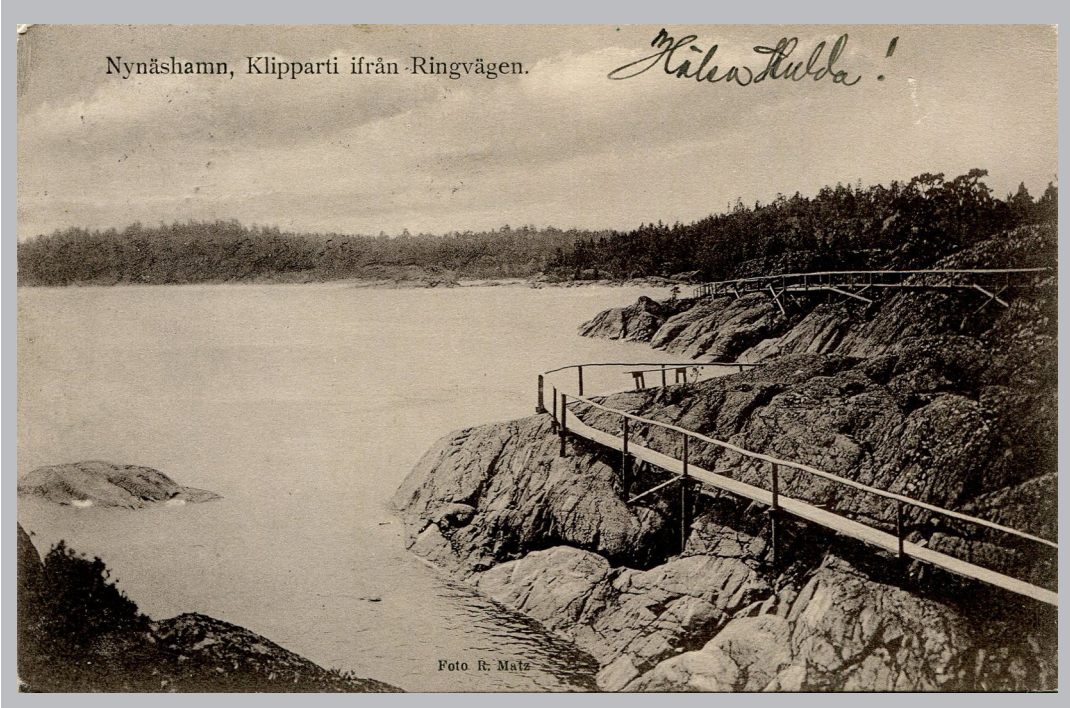
Australien var i kvartsfinalen nära att besegra blivande guldlaget Storbritannien.

R.C. Bourne. The Oxford Stroke.

Foto och förlag: Albert Broom (Christina Livingston), Fulham, London, 1909 eller tidigare.

Robert Bourne var en framgångsrik roddare som deltog i den brittiska truppen vid OS i Stockholm. Han blev senare en känd politiker i hemlandet.

Nynäshamn, klipparti ifrån Ringvägen.
Tryck: Import. **Foto:** Okänt.
De enkla träbryggorna anlades till OS-seglingarna 1912 och fungerade som publikplatser.

Nynäshamn. Svenska Segelsällskapets Klubbhus.
Tryck: Import. **Foto:** Okänt.
Klubbhuset användes även i samband med OS-seglingarna och detta kort poststämplades i juli 1912.

”Tyr”, Sverige (312).
Tyr deltog i de internationella kappseglingarna i Nynäshamn och Sandhamn men inte i själva OS.

”Sans Atout”, Sverige (293).
Svenskt silver i 8-meter för rorsman Bengt Heyman (1883–1942), Alvar Thiel (1893–1973), Herbert Westermarck (1891–1981), brodern Nils Westermarck (1892–1980), Eric Sandberg (1884–1966) och Harald Wallin (1887–1946).

7.6 Segling

Seglingarna förlades till Nynäshamn. I Nynäshamn arrenderades området norr om klubbhuset och inhägnades, större permanent brygga anlades, den fasta bryggan förlängdes provisoriskt med mera. Nynäshamn var en utmärkt vald plats. Kommunikationerna med Stockholm var utomordentliga då järnvägslinjen Nynäsbanan stått klar 1901. Nynäshamn var ett växande samhälle som blev köping året före

OS. Medaljerna vid seglingarna fördelades så här:

	Guld	Silver	Brons	Poäng
Sverige	1	2	1	8
Norge	2	-	-	6
Finland	-	1	2	4
Frankrike	1	-	-	3
Danmark	-	1	-	2
Ryssland	-	-	1	1

Sandhamn. Tryck: Ljustryck. **Förlag:** N.E. Andersson. Vykortet är skrivet i OS-månaden juli i Sandhamn och då var det liv och rörelse här. Sandhamn var visserligen inte plats för OS-seglingarna men en stor regatta hölls i anslutning till OS och KSSS från Sandhamn var arrangör av OS-tävlingarna.

Wanda, Sverige (304).
Samtidigt med OS-seglingarna i Nynäshamn anordnades en internationell regatta med 120 deltagare från flera länder. Det var även en inomskärseglingen till Sandhamn. En av båtarna var svenska Wanda som dock inte tävlade i OS men hamnade ändå på detta OS-kort.

Paus i skidåkning.
Tryck: Schweiz 1909 eller tidigare. **Måleri:** Carlo Pellegrini. Carlo Pellegrini vann guldmedalj i måleri men hur just målning såg ut är inte känt då den inte är bevarad. Detta är ett annat av hans konstverk och presenterat som vykort.

Fotboll-matchen Holland - Finland (40).
 Finland förlorade denna bronsmatch med hela 0–9. Storbritannien vann finalen över Danmark med 4–2

Lewis, vinnaren av "Mälaren rundt" vid målet (107).
 Vid målet kunde man se två funktionärer, bland andra en i militäruniform.

7.7 Konst-cykel-modern femkamp-fotboll-tennis

Cykel genomfördes som Mälaren runt. Bäste svensk blev sjua. I lagtävlingen blev det guld. 1912 i Stockholm kunde konsten introduceras. Man tävlade i fem grenar: arkitektur, litteratur, musik, målning och skulptur. Det var även tävling utanför OS i bergsbestigning, jakt och konst. I den nya grenen modern femkamp dominerade

Sveriges stort med de fyra främsta platserna. Fotbollen avgjordes 29 juni – 5 juli med spel på Östermalms IP, Tranebergs IP och Råsunda IP. Tennisturneringen inomhus avgjordes i början av maj medan utomhusturneringen startade 26 juni för att vara helt färdigspelad dagen före OS-invigningen. I tennis tog Sverige två silver och ett brons.

Sveriges fotbollslag (13).
 Sverige förlorade i åttondelsfinalen efter förlängning med 3–4 mot Holland och i tröstturneringen med 0–1 mot Italien.

G.M. Lilliehöök, K.G. Åsbrink och D. de Laval, som vunno den moderna femkampen (162).
 Det var fyra svenskar i topp. Amerikanen Patton – den under andra världskriget så kände pansar-generalen – blev femma följd närmast av ytterligare två svenskar.

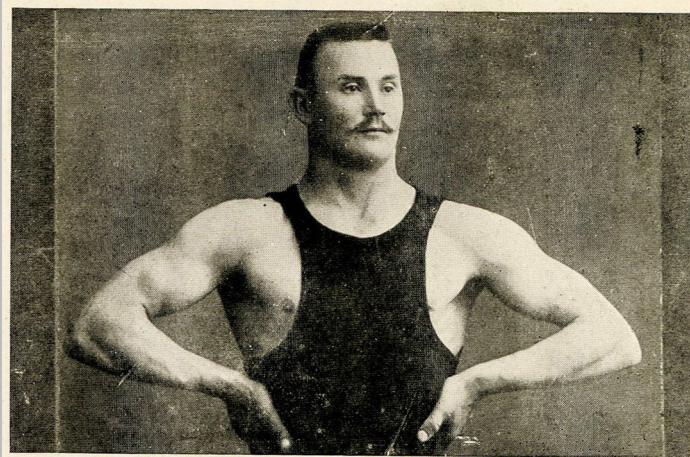

Från Lawn Tennis tävlingarna. Mille Broquedis, France. Mrs S. Fick, Sweden (24).
 I utomhusturneringen tog fransyskan guld och svenskan silver.

Fäktning. Tryck: Ljustryck.
Förlag: Egnells Pappershandel, Stockholm.
 På andra sidan av kortet är det textat: Löjtnanterna Bogren, Setterberg. Med detta avses nog den österrikiske fäktaren Albert Bogren och den svenske Carl Zetterberg.

Yrjö Saarela
Tryck: Ljustryck.
 Finske Saarela blev olympisk mästare i brottnings tungvikt i grekisk-romersk stil. Kortet utgavs omkring 1915 och är delvis gömt här.

YRJÖ SAARELA, olympialaisvoittaja painissa Tukholmassa 1912.

7.8 Brottning-glima-fäktning

Av övriga idrotter kan nämnas brottning i Stadion, fäktning i tennishallen och flera uppvisningssporter som isländsk glima.

Övriga uppvisningssporter var baseball, pärkspel, varpkastning och stångstötning.

Fäktning. Tryck: Ljustryck.
Förlag: Egnells Pappershandel, Stockholm.
 Granbergs förlag var kanske inte i fäktningslokalen under OS eftersom det inte finns några publicerade bilder från fäktning i serien som gavs ut under OS.
 På andra sidan av kortet är det textat: Löjtnant Berten och med det avses säkert ryske fäktaren Bertrain. På resultattavlan ser man hans namn men också greken Notaris och Klika från Böhmen.

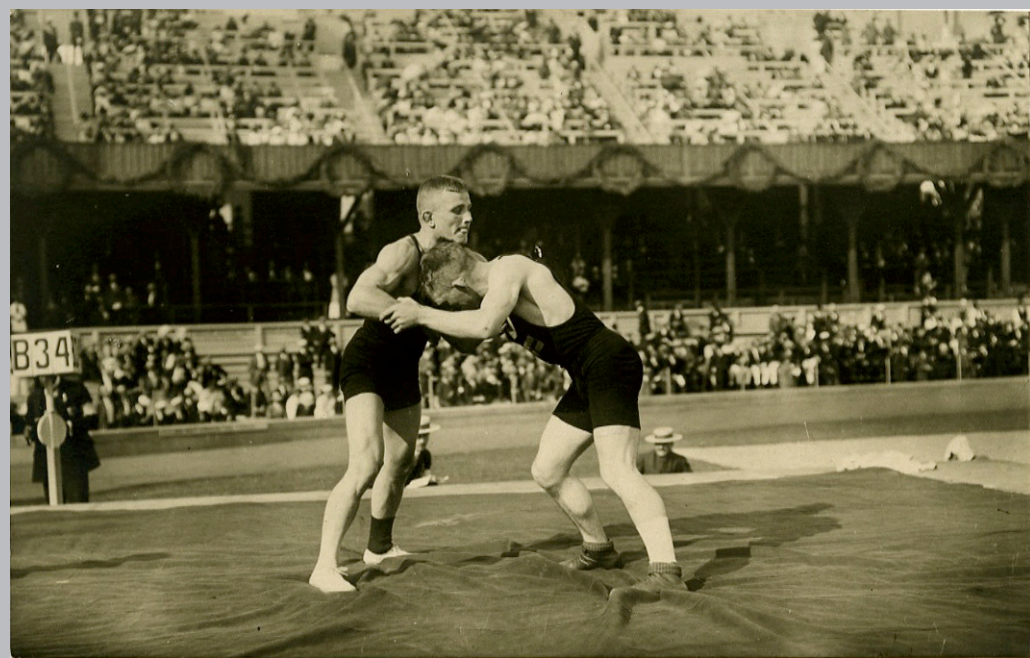

Olympiadeltagare från Island

Tryck: Ljustryck.
 Island hade under OS endast två deltagare – Jón Halldórsson och Sigurjón Pjetursson i brottning som är etta och sexa från vänster. Övriga var deltagare i glimabrottnings som var en uppvisningssgren.

De tio främsta länderna i medaljligan i OS

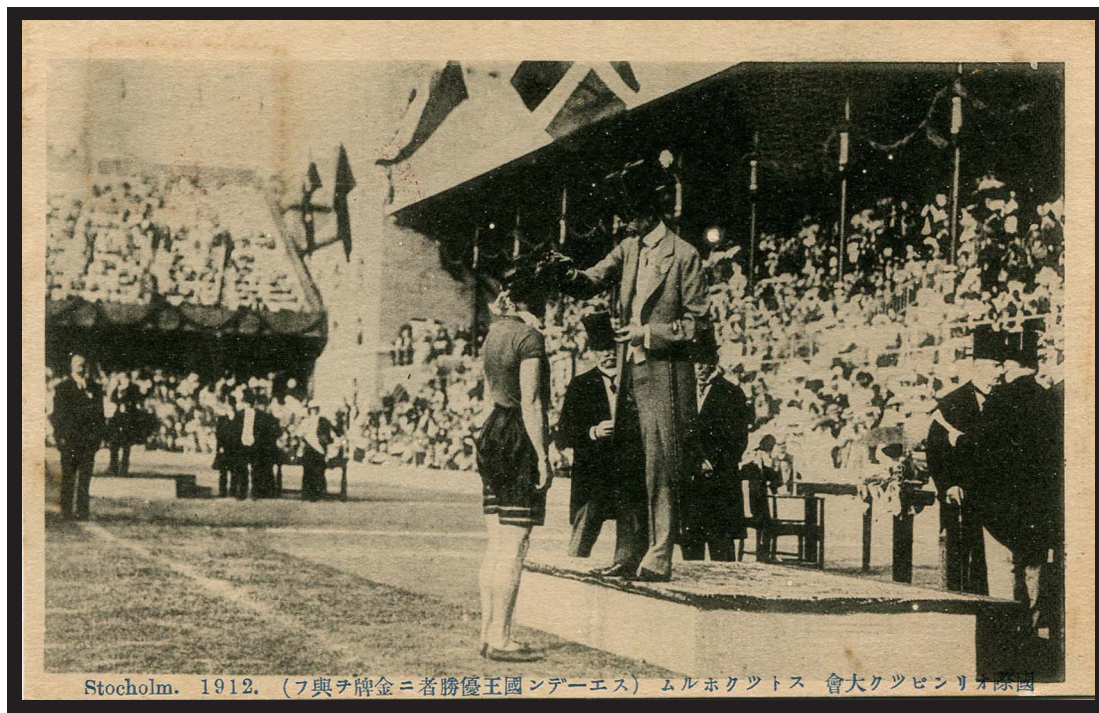
	Guld	Silver	Brons	Poäng
Sverige	24	24	16	136
USA	23	18	19	124
Storbritannien	10	15	16	76
Finland	9	8	9	52
Tyskland	5	13	6	47
Frankrike	7	4	3	32
Danmark	1	6	4	19
Norge	4	1	3	19
Sydafrika	4	2	-	16
Ungern	3	2	3	16

Brottning (63). Brottningen genomfördes på Stadion. Finland blev bästa nation med sju medaljer mot fyra för tvåan Sverige. Fyra länder tog en medalj var.

Isländsk glima (213).
 Det var flera uppvisningssporter under OS: Gotländska lekar, isländsk glima och bäsboll (baseboll).

8. OS i Stockholm – 24 guld och sedan...

Solskensolympiaden 1912 var över – det hade varit mycket varmt i juli – och det var dags att blicka mot 1916 i Berlin, som dock fick ställas in på grund av första världskriget.

Efter OS blev det skandal med Jim Thorpe som miste sina guld då han blev klassad som proffs. Det blev först postumt som han tilldelades sina guld igen.

1956 fick Sverige en del av ett OS då Australien inte kunde arrangera hästtävlingarna. Därför blev det Ryt-tar-OS i Stockholm.

I mitten av 1980-talet väcktes frågan om ett olympiskt spel i Stockholm. Den 14 augusti 1996 sökte Sverige spelen åtta år senare, men den 5 september 1997 be-stämdes att Aten skulle arrangera spelen 2004.

Sverige sökte senast ett OS för 2026 men segrare i omröstningen blev Italien med siffrorna 47–34.

C. Lomberg och H. Wieslander, tredje och andre i tiokampen (234).

Smälänningen Hugo Wieslander (1889–1976) tog guld vid olympiska sommarspelen 1912 i tio-kamp efter att Jim Thorpe diskvalificerats för att han brutit mot amatörreglerna. År 1982 återinsat-tes Thorpe som delad guldmedaljör tillsammans med Wieslander av Internationella Olympiska Kommittén. Charles Lomberg (1886–1966) hade en riktig stor framgång och det var just OS 1912.

HJ. ANDERSSON

Hj. Andersson. Tryck: Ljustryck. **Förlag:** Novelty Comp. Svenske Hjalmar "Insjön" Andersson tog silver individuellt i ter-ränglöpning vid OS 1912 och guld i lagtävlingen. Han var en av dem som siktade på kommande OS och vann SM-guld i terräng-löpning 8 kilometer åren 1918–1920. Han avslutade dock idrotts-karriären efter SM 1920 då han fick jobb på Spetsbergen. Noteras kan att vykortet kommer ur en serie med Ernst Hjertberg som upphovsman, den svenske tränaren före, under och efter OS.

Stockholm 1912. Foto: Ur Gran-bergs serie men framställt i Japan. Kungen delar ut guldmedaljen i maraton till en sydafrikan.

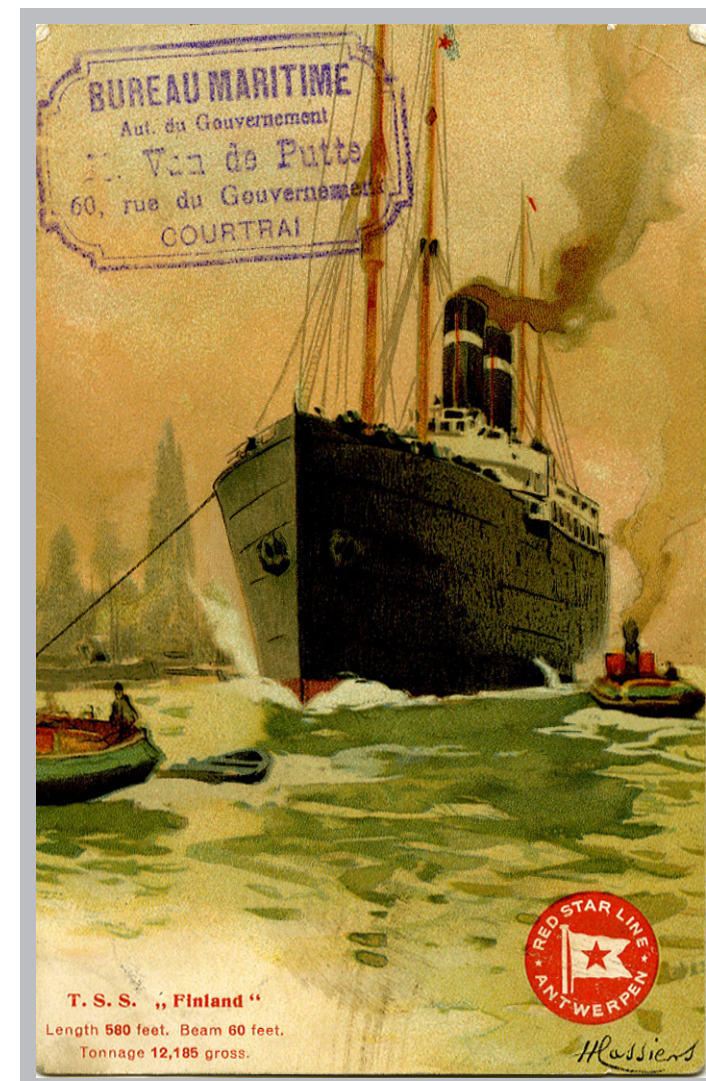
De tre svenska flaggorna i topp på en gång (176).

Svensk dominans och Sverige tog flest medaljer av alla länder.

J. Thorpe, segraren i fem- och tiokamp (238).

Jim Thorpe ansågs vara spelens störste idrottsman och ändå blev han diskvalificerad.

FINLAND. Tryck: Ljustryck.

Den amerikanska truppen kom till Sverige med båten Finland och man bodde även på den under OS. Det blev många medaljer hem.

Sarajevo med attentatet den 28 juni 1914.

Med skotten i Sarajevo försvann så småningom Tysklands möjlighet att få arrangera OS 1916, Första världskriget pågick i stället.

Berliner Eispalast. Tryck: Ljustryck 1908.0Vid tilltänkta vinterdelen av OS i Berlin planerades aktiviteter i ispalatset som invigdes i september 1908: Konst-åkning, skridskoåkning och ishockey.

Grüss von Feldberg.

Förlag och tryck: H. Metz, Tübingen, 1896 eller tidigare. Målet var att det skulle vara en vinterdel vid OS 1916 och skidtävlingarna skulle hållas i Feldberg i tyska Schwarzwald.

Deutsches Stadion Berlin während der Einweihungsfeier.

Tryck: Ljustryck. **Förlag:** Norddeutscher Export Verlag.

Station invigdes den 15 maj 1913 och här var det tänkt att många av tävlingarna 1916 skulle hållas.

Svenska Spelen 1916. Tryck: Ljustryck.

På detta privattagna foto av publik på Svenska Spelen i Stockholm 1916 var det säkert glädje. Sverige var utanför första världskriget. Ett OS i Berlin vid denna tidpunkt hade inte varit möjligt.

Institut Olympique de Lausanne – Session 1917.
Tryck: Boktryck. R.E. Chapallaz fils, Lausanne. Om några svenskar deltog har vi inte lyckats utröna.

Svensk träningsläger 1919. Tryck: Ljustryck.
Herbert "Murren" Carlsson var en av deltagarna i landslagets träningsläger i Hindås 1919. Han vann skytteligan vid OS året därpå med sju mål. Fem av dem gjorde han i 9-0-vinsten över Grekland. Bättre gick det för Grekland i VM-kvalet mot Sverige den 8 september 2021, seger 2-1.

SM-final. Tryck: Ljustryck. Foto: Theodor Modin som var något av en idrottsfotograf i Stockholm.
Ragnar Wicksell i Djurgården vinner lottdragningen i SM-finalen mot AIK den 11/11 1917. "Ragge" deltog både i OS 1912 och 1920 medan AIK:s kapten "Knutte" Nilsson aldrig blev OS-spelare. Djurgården vann matchen på Stadion med 3-1.

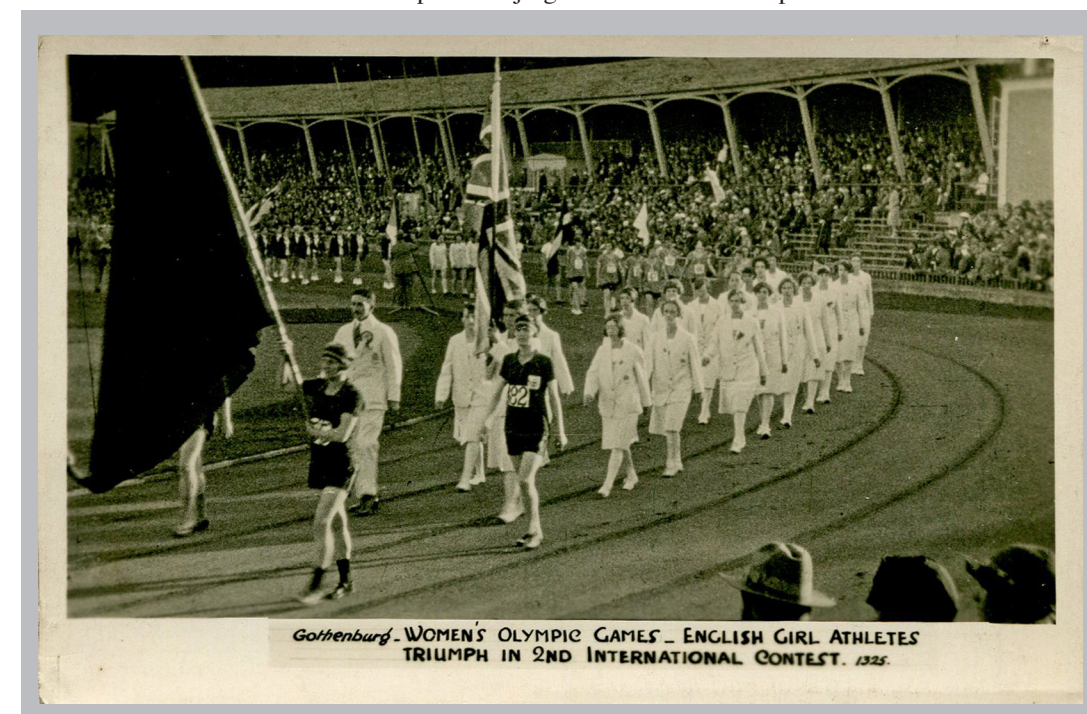
Jacob Westberg, Svenska Spelen 1916. Tryck: Ljustryck.
Jacob Westberg (1885–1978) från Södermalms IK i Stockholm kom 22:a på maraton vid OS 1912. Han blev svensk mästare 1915 och vann Svenska Spelen 1916. Han nådde dock inte OS 1920.

1916 var det dags för Svenska Spelen – som arrangerades just för att OS hade ställts in. Man kan också notera att den olympiska rörelsen trots kriget växte sig starkare. Schweiz med Lausanne började bli medelpunkten för den olympiska rörelsen. 1920 blev det OS och den svenska framgångsvågen från 1912 fortsatte i Antwerpen. Sverige blev näst bästa nation efter USA med 19 guld, 20 silver och 25 brons. Därefter var det OS i Paris 1924.

Framgångarna höll i sig i kommande OS om än inte i den storleksordningen som tidigare. Sammantaget kan man dock säga: OS 1912 har betytt oerhört mycket för svensk idrott på alla nivåer. Sverige fick för övrigt ytterligare ett OS, det mer inofficiella OS för damer i Göteborg 1926. Damerna hade egna mästerskap åren 1921–1934 eftersom de inte fick delta i alla grenar i vanliga OS.

7:e Olympiade - Antvers 1920. Defiles des athletes (Suede). Tryck: Ljustryck.
Den svenska OS-truppen vid OS efter Stockholm, alltså i Antwerpen.

Göteborg. OS för kvinnor. Tryck: Ljustryck
Den brittiska truppen vid damernas OS i Göteborg 1926.